

BLANKA BOŠNJAK: *MED SODOBNOSTJO IN TRADICIJO.*

Maribor: Založba Pivec, 2015

V zadnjih desetletjih prihaja do zamenjave in prepleta raznolikih kulturnih paradigem tudi v diskurzivnem kontekstu sodobne slovenske književnosti, iz česar med drugim izhaja prvi del znanstvene monografije *Med sodobnostjo in tradicijo* avtorice Blanke Bošnjak s pomenljivim naslovom *Sodobnost*, ki obsega pet poglavij, njen drugi del (*Tradicija*) pa sega predvsem v čas pred in po drugi svetovni vojni, ko so bili v veljavi takratni tradicionalni vrednostni sistemi znotraj slovenske književnosti, prav tako v petih poglavjih; oba dela monografije enovito izhajata iz skupnega vira kratkih form – od literarnih do polliterarnih, torej od kratke proze, feljtona in reportaže do pridige. Prvi del monografije se osredinja na izbrano sodobno slovensko kratko prozo z določenimi prevladujočimi žanrskimi značilnostmi, z izpostavljenimi lastnostmi avtobiografije, potopisa, fantastičnosti, zatem literarnostilnimi s prevlado minimalističnih določnic in s tematskimi z upovedovanjem nasilja v sodobni slovenski kratki prozi; drugi del monografije pa zajema predvsem krajše literarne in polliterarne tekste tradicionalnih avtorjev: Janeza Svetokriškega (zlasti kot primer didaktične uresničitve recepcijskega povezovanja starejših tekstov s sodobnimi), Matije Murka, Prežihovega Voranca, Ivana Potrča in Mire Mihelič.

Poglavja prvega dela znanstvene monografije *Med sodobnostjo in tradicijo*, vezana na aktualna vprašanja sodobne slovenske kratke proze, so: *Avtobio-*

grafskost sodobne slovenske kratke proze, v katerem je predstavljena analiza izbranih sodobnih kratkoproznih besedil, ki je pokazala več možnosti pojavljanja sodobnega avtobiografskega diskurza s sistemskim in funkcionalnim umeščanjem literature v produkcijski ter recepcijski kontekst; poglavje *Sodobna slovenska kratka potopisna pripoved* se omejuje na izbor slovenskih kratkih potopisnih besedil (npr. avtoric in avtorjev Sonje Porle, Pavleta Raka, Ervina Hladnika-Milharčiča, Evalda Flisarja), ki so v zbirkah okvirno izšla v zadnjih dveh desetletjih in imajo hibridne žanrske ter formalne značilnosti, hkrati pa lahko vsebujejo elemente fikcije. Obravnavane kratke potopisne pripovedi se povezujejo v širše diskurzivne kontekste sodobne družbe in se prepletajo z medkulturnimi, s postkolonialnimi kakor tudi z globalnimi ekološkimi vprašanji; poglavje *Fantastični elementi v sodobni slovenski kratki prozi* prinaša teoretična izhodišča fantastičnosti in zlasti njeno razmerje do stvarnosti, kar je ponovno aplicirano na izbrane primere sodobne slovenske kratke proze zadnjih desetletij, kakor jo pišejo in ustvarjajo Lado Kralj, Vesna Lemaic ter Mojca Kumerdej; poglavje *Minimalizem med popularnim in peklenskim* prinaša spoznanja o sodobni literarnostilni usmeritvi v minimalizem, pri čemer sta izpostavljeni natančno branje in primerjalna analiza zbirk kratke proze Vesne Lemaic in zlasti Dušana Čatra, v katerih med drugim izstopajo tudi vprašanja medkulturnosti, prepletanja ruralnega z urbanim ipd.; zadnje, peto poglavje – *Tematizacija nasilja v izbrani sodobni slovenski kratki prozi* pa zaključuje prvi del monografije

s primeri izbrane sodobne slovenske kratke proze z vidika različnih oblik tematizacije nasilja.

Drugi del znanstvene monografije – *Tradicija se prične s poglavjem Iz preteklosti v sedanjost: baročna pridiga skozi optiko sodobne slovenske kratke proze*, v katerem so prikazane možnosti aktualizacije besedil Janeza Svetokriškega preko motivno-tematskih in drugih navezav na sodobno slovensko kratko prozo; poglavje *Murkove objave v Časopisu za zgodovino in narodopisje ter Ljubljanskem zvonu* pa v izbranem naboru periodičnih objav Matije Murka v ČZN ter LZ izpostavlja predvsem tri diskurzivne sklope: spominskega, obliko feljtona/podlistka in potopisni zapis (npr. *V provinciji na Ruskem; potni spomini in vtiski*, LZ 1889); poglavje *Kratka potopisna besedila Prežihovega Voranca* zajema besedila, ki so bila objavljena v zbirkah *Od Kotelj do Belih vod* (1945) ter *Borba na tujih tleh* (1946) z vidika indikatorjev potopisne literature; poglavje *Potrčeva medvojna in povojna kratka proza* zajema medvojni in povojni čas, ki ga je avtor avtentično upodobil tudi v kratki prozi (izdani v različnih zbirkah, npr. *Nesmilečno življenje, Onkraj zarje, Ko smo se ženili, Koraki, Prepovedano življenje*). Zadnje, peto poglavje drugega dela monografije *Odzivi na pripovedno delo Mire Mihelič* pa skuša podati recepcijski pregled predvsem literarnozgodovinskih ter literarnokritičnih odzivov, ki so zajeti v monografijah, zbornikih, kot znanstvene razprave v strokovni in znanstveni periodiki, saj gre za zelo odmevno in ambivalentno razumljeno avtorico pri nas; ob koncu poglavja je podana še analiza njene kratkoprozne novelistične ustvarjalnosti.

Monografija *Med sodobnostjo in tradicijo* prinaša nova znanstvena spoznanja zlasti v smislu žanrskega umeščanja sodobne slovenske kratke proze, ki se vendarle, kakor je pokazalo podrobno branje in literarnokritična analiza, generično navezuje na pretekle tradicionalne formalne določnice; obravnavana problematika v monografiji je tako izvirna in aktualna, saj prinaša nove aspekte v povezovanju preteklih in sodobnih diskurzivnih praks; ob tem uporabljena metodologija ustreza tematiki, napisana je logično in koherentno z aktualnimi interpretativnimi ugotovitvami, zato je namenjena predvsem strokovni javnosti, vendar približuje izbrani korpus tekstov novejših in preteklih avtoric ter avtorjev v prvi vrsti sodobnemu kritičnemu branju slovenske književnosti.

Silvija Borovnik

DRAGICA HARAMIJA:
VLOGA ŽIVALI V MLADINSKI KNJIŽEVNOSTI. (Knjižna zbirka Misel o slovenski besedi). Murska Sobota: Franc-Franc, 2015

Pred nami je nova znanstvena monografija prof. dr. Dragice Haramija! Gre za temeljno delo v slovenski animalistiki. Nabor najbolj kakovostnih mladinskih literarnih besedil, v katerih so književni liki različne živali, je vsekakor tudi odličen izziv neposredno bralcem, vzgojiteljem in mentorjem branja. Na novo in ponovno smo opozorjeni na to, kako zelo smo od nekdaj